

САЛКАМ ўзи эллик йил муқаддам жаҳоннинг асосий шахматчиси деб ном қозонган Пол Морфиннинг чинакам идоши Роберт Фишер таъно ўзи белгилаган ва нисбатан олган «довон»ларнинг дастлабкидан кўнгилдаги натижа билан ўтди. Бунинг учун баҳс юритилган икки ойгина эмас, балки муҳлисларга номаълум кўп йиллар ўтди.

Иисон фаолиятининг у ёни бу соҳада нодир нарсалар яратди олунчи ноёб шахслар салфлари билан таққослаганда билинади. Биз кейинги ўзи йилни дастан қилиб олди.

Андерсен даврида романтик шахмат гуллаб-яшнади: асосий гузаллик қурбон деб билишди, қурбонни қабул қилмаслигини кўрқоқликка қўйишди. Аслида шахматда эзилмаган тарзда: мен қурбон бердимки, рақиб олиши керак деган шакли қонда бор эди. Бу соф ўйин эди. Лекин Стейнц пайдо бўлиб, ўйинга янгича маъно киритиб, позицияний ўйин асосларини ишлаб чиқиб ва унинг гузаллигини очиб шахмат хусусиятларини ўзгартириб юборди. Кейинги ўзгаришлар Алехин белгиланган, лекин Ботвинник қўллаб, ишлаб чиққан шахматда илмий-ёндашчи бўлди.

Авалги сардорлар — Ласкер ва айниқса Капабланка дебютларини деярли ўрганишганлар. Улар шунчалек истеъдодли эдиларки (буни ўзлари ҳам билардилар), тахта узра ҳар қандай ноҳушликларни баргараф этиб қўйларидан келарди. Бунга амалда неботлай ҳам олардилар.

Аммо Алехин эса уйда кўп ишларди. Бир қанча машҳур партияларини рақибларини дебютлаб ўйда тайёрланган исқанжага тушириб ютган эди. Энциклопедия шундай моҳир эдики, илтифиди ми бас, ўлжасини чиқариб юбормасди.

Ботвинник ҳам худди шундай йўналишда ишлаб бошлади. Шахматдаги илмий ёндашчи аста-секин унда биринчи даражали аҳамият касб этди. Менимча, у уйда айтайлик, янги юриш ёки қандайдир вариантнинг 15-юришда дейилган масалалар билан шуғулланмаган. У бутун бир системаларини ишлаб чиққан. Бу унинг бахти эди: шахмат кўп жиҳатдан ҳали кўриқ бўлиб, уларни «биринчи омон» сифатида босиб ўтган. Бутун эса бизга 12—15-юришдаги янгиликлар билан кифойланишга тўғри келмади. Ҳамма вақт ҳам унгача боролмайсан.

Ботвинник ўзи учун катта танаффуслар қила олар, аниқ вақтга ўйнамаслигини, айтайлик, бир йил шахматини ташлаб илмий иш билан шуғулланиши мумкин эди. У умуман ҳам ўйнади. Ҳозир шахматни бундай қилмайдилар. Ахборотнинг қайта ишлаб чиқиши ва ўз илганиларини ку бир нави, борию ярим йилгина ўйнамасангиз, кўп нарсалар кўриқ қолганини сеза болайсан. Бир нарсани йўқотиб қўйсангиз, ўзига нисбатан тўғриси пайдо бўлади, нисбатан бошланг керак, лекин нисбатан ва қандай қилиб бошланг номаълум.

Шунинг учун ҳам шахматчилар мусобақаларда у ёни бу даражада мунтазам ўйнаб туришга ҳаракат қиладилар. Ҳамма уйда ишлайди, лекин бу энди етарли эмас.

Янги шарт-шароитларга ҳам шахматчи, ҳам спортчи сифатида табиат ҳаддан зиёд истеъдод ато этган. Смирнов бошқалардан кўра яхшироқ мослашди. «Огирковрон русинг» техникиси, нафосати, барқарорлиги — ҳамма учун узоқ йиллар давомида ўрнатилди.

Бироқ Ботвинникдан кейин шахматга Таль зарур бўлиб қолди — улкан, ёрқин санъаткор пайдо бўлди. У бўрон янглиг тез ўй, ўзининг акси бўлган Петросьянга жўй ажратиб кетди. Шахмат беланчанинг мувозанатга келтирган ахлит ҳамда тақомиллашган универсал Спасский бўлди. У ҳам яхши ҳужумчилар, ҳам яхши ҳимоячилар, ҳам поэзий афзалликлари яхши ҳамларди. Ҳозиргача ҳам ишлаб келатган универсаллик унинг у яратган эди.

Чемпион бўлиши учун Талга ҳафтарларини адаштириш, уларни ҳайратга солиш, қурбон қилиш ва яна қурбон қилиш (Петросья ҳам комбинация қилиш биларди, бироқ истеъдодига эри бери, соф позиция тарзда ўйнади) кифой қилган бўлса, ҳозир катта муваффа

қиятларга эришиш учун бу камлик қиларди. Ҳаммасини етарли даражада яхши (яққол нуқсонсиз) қилиш, бунинг устига яна нисбатан боллаб адо этиш даркор. Петросья билан Спасскийлар даврида шахмат «юмшаб» қолди. Шахматчилар партия ўйнаётганда ва мусобақада нафас ростлаб ҳам олардилар. Ана шунда Фишер пайдо бўлиб, уларни эсларидан чиқиб кетган тарзда, яъни бутун беш соат ўта кескинликда курашишга мажбур қилди. Бунга кўтишмаган эди. Балки, улкан шахматчиларнинг Фишердан қаттиқ калтак еганларининг сабаби ҳам шу билан изоҳланади. Фишер шахматга кескинлигини қайтарди, унга яна ҳам шиддатлироқ тус берди, курашни охириг имконият — танҳо шохлар қолгунга қадар етказди. У универсаллигини янада баландроқ кўтарар экан, устунлиқдан фойдаланишнинг ҳайратлиқ солуви техникаси, акюйиб комбинациявий ва позицияний ўйинни намойиш қилди. Бироқ унинг учун энг характерли айна спортча тарбия тўғрисида курашда барча имкониятлардан охиригача фойдаланиш эди.

Мана бу воқеа айнан шунинг тасдиқлайди. Тож талабгорлари чорак финалда М. Таймановни, ярим финалда эса ўша вақтларда доғи оламини тутган даниялик Бент Ларсенни бир хил — 6:0 ҳисобида енган Фишер 1971 йили Буэнос-Айресда жаҳон экс-чемпиони Тигран Петросья билан баҳс юритади. Дастлабки беш учрашувдан сўнг ҳисоб 2,5:2,5 бўлгач, кейинги тўрт партиянинг ҳаммасида устун келган Фишер умумий галаба учун зарур 6,5 очкони олиб, белгиланган яна уч ўйинга ҳолат қолдирмайди. Ўз вақтида ҳатто биргина маълумияти ҳам шахмат оламида бир ҳолисадек қабул қилинган «Темир Тигран» устма-уст тўрт бор ютишга фақат Фишердек истеъдодига қодир эди. Ушунда Петросьяга мосқаллик гротмейстер Алексей Суэтин устозлик қилган. Орадан кўп ўтмай мен уни урариб қолдим ва ўша воқеадан сўз очдим.

— Тигран мендан ноўрин ўпкалапти, — деди у. — Ҳозир Фишер билан умуман ўйнаб бўлмайпти. Ҳа, унинг тенги йў!

Узоқ шимолда жойлашган Исландия оролининг дунёга машҳур қилган омиллардан бири 1972 йилнинг ёзида у ерда тож учун ўтказилган В. Спасский — Р. Фишер беллашуви бўлди. Бир неча ой давомида бу мамлакатнинг номи омийвий ахборот воситалари дастуридан тушмади. 2 июлда белгиланган биринчи партияга Фишер келмади, унга маълумият рамзи — 0 бўлибди. Шунда Фишернинг фақат келиши учунгина 125 минг фунт стерлинг беришни ваъда қилди. Бу Фишернинг ўзига аталган бўлсада, америкалик гротмейстер ҳаммасини чўнтагига солиб кетмади, балки 50 мингнинг Спасскийга берар экан, ҳиммати нақадар зўрлигини яна бир бор кўрсатиб қўйди. Мантқиқ юзасидан қаралса ҳақиқатдан ҳам Спасский билан ўйнамаганда ҳақиқат сазовор бўлмасди.

Рейкьявикдаги иккинчи ўйин дуранг бўладиган бир пайдада Фишер ўзига ортқча эри бериб юборди. Ехуд атидан тақдир билан ўйнашди. Ҳа, баҳс 0:2 ҳисобида бошланди. Сўнгра алҳол ҳисоб тенглашди. Шундан кейин 64 каттак узра 32 донанинг беназир комбина

циялари гулгон қилишга тушаркан, миллионлаб муҳлислар эътиборини оҳанграб янглиғ ўзига мубтало қилиб қўйди. Улар орасида шахматдан хабари йўқ кишилар, ҳатто хотин-ҳалалар ҳам оз эмасди. Фишерни «Шифер»-га алмаштирилганларини-ку қўйверасиз... Хуллас, бор йўғи 19 учрашувда Спасскийдек нақдир шахмат фармонбардорини нақд 6 очко устунлик билан энгш фақат Фишернинг қўлидан келарди, холос.

Ана шу баҳс бошланмасдан 4—5 ой олдинроқ Москвадаги «Жисмоний тарбия ва спорт» нашриёти Фишернинг «Унутилмас 60 партия» номли китобини эллик минг нускада чоп этди. Талаб эса юз баробар ортқилги биллиниб қолди. Унда Фишер ижодий ютуқлари билангина чегараланмай, бошқа муаллифлардан ўзгача қўлини танлаган йўл қўйган камчиликларини рўй-рост тахлилдан ўтказган-ки, бу билан у ҳатто гротмейстерлар учун ўзига ҳос дарслик, яъни маҳорат мактаби яратган-ди. Энди табиики, Фишернинг рақибини

* Шатранж оламида ФИШЕРНИНГ «СОБИҚ»ЛИГИ ВАҚТИНЧАМИ ЁКИ...

ким бўларкин деган масала қўндалган бўлди. Тож талабгорлари ўртасидаги саралаш мусобақаларининг чорак финалда Л. Полугаевский, ярим финалда В. Спасский, финалда эса В. Корчнойдек чинорларни қўлатган 23 йилли Анатолий Карпов ана шу ҳужуқни қўлга киритди. Фишер — Карпов беллашуви 1975 йили Филиппинда ўтишди, унда 5 миллион доллар муқофот пули берилган расман эълон қилинди. Бироқ, чемпион қўйган шартлари, чунончи баҳс бир томонининг ўнга галабасига давом этиши ҳақидаги тақлифи қабул қилинмагандлиги вақидан курашдан бош торди. Анатолий Карпов жаҳоннинг ўн иккинчи тождори деб эълон қилинди. Ўз наватига Карпов унвонга муносоиб эканлигини кўп мартабала исбот қилганлиги эса муҳлисларга аён. Лекин ҳарқалай Карпов Фишер билан баҳс юрита олмаганидан кўп афсусланган эди.

— Карпов билан ўйнамаганлигининг асосий сабаби шунки, — деган эди югославиялик машҳур гротмейстер С. Глигорич, — Фишер узоқ вақт шахмат тахтасига яқинлашмади. Объектив шахматчи эмасми, ҳар қалай, мағлубиятдан жуда ҳавотирланди. Унинг назарида Карповга фақат тасодифан ютқазиб қўйиши мумкин. Бундай бўлишдан эса жуда қўрқди. Фишер ҳалқаро шахмат федерациясининг расмий мусобақаларида қатнашмасча ҳам қачонларидир у шахматга қайтиши турган гап.

Мана, кўриб турибсизки, бу башорат 20 йилдан сўнг охири ҳақиқат бўлиб қолди. Иуда галати, ўзига бино қўйган ва ўзига иқнулуви, айни вақтда ҳам қайсару ҳам истеъдодли шахмат тоғини қийишга муяссар бўлганлардан бири бўлган Роберт Фишер шахматни тарк эта олмасди.

— Фишер, — деган эди бир вақтлар Спасский, — улкан шахмат кувватига эга бегубор, равшан услубдаги антиқа гротмейстердир.

Хулласи калом, йигирма йиллик сил танаффусдан сўнг америкалик гротмейстерининг яна катта майдонда пайдо бўлганлиги тарихда ноёб ва айни чоқда шахмат шайдолари учун жуда қувончли воқеа бўлди. Фишер — Спасский баҳси бутун дунёда кенг шарҳланиб турди. Ўйналган партиялар хусусида батаф

сил тўхташ учун бир китоб ҳам камлик қилади. Дастлабки партияда юз берган воқеалар жараёни иккала ҳариф ҳам, айниқса Фишер ҳали куч-қувватдан қолмаганлигидан дарак берди. Баҳс қизиги ва муҳлису мутахассислар кўнглига ёқадиган тусда ўтиши аниқ бўлиб қолди. Фишернинг дастлабки галабасига тўртинчи ва бешинчи учрашувларда зарба билан жавоб берган Спасский олдинга ўтиб олди. Орадан бир ўйин ўтгач Фишер ҳам устма-уст икки очкони қўлга киритиб пешқадамлик мавқеига эришди. Учинчи ва ўн биринчи ўйинларда ҳам шу натижа тақдорлангач ҳисоб Фишер фойдасига 5:2 га етиб, баҳсининг биринчи ярмига якун ясалди.

Низомга кўра 10 кунлик танаффус эълон қилиниб, иштирокчилар Адриатика деғизига жойлашган хушхаво Авлэв Стефан оролидан Белград шаҳрига қўйилди. Бу ер иккала гротмейстер учун ҳам унутилмас лаҳзалар нибом этган. Бунинг исботи тарихида Белграддаги биринчи учрашувда Спасский акюй услубда енгиллигидан ва кейинги ўн ўйин дуранг бўлганлиги билан изоҳлаш мумкин.

Фарқ бир очкога камайиб турган бир пайдада Фишер шиддатни ошириб 16 ва 17-партияларни ютиб ҳисобини ўз фойдасига 7:3 га чиқарди. Иккита дурангдан сўнгги галабаси Спасский ҳали ҳам руҳан тушқунлик гирибдига қалинмаганидан далолат эди. 21-партия эса тағин америкаликка галаба келтириб, ҳисоб унинг фойдасига 8:4 бўлиб қолди. Навбатдаги ўн ўйин ҳисобини ўзгартира олмади, чунон шартга кўра дуранглар инобатга олинмади. 25-партияда устун келган Фишер ҳисобини 9:4 га етказгач кейингисиди баҳс тугаса керак деб ўйланлар янглишган экан: уни Спасский ютиб фарқни биттага камайтирди — 9:5. Маррага бир қадам қолганда Спасский қаршилигини кучайтириб, кейинги икки учрашувда ҳам ёношга олинишдан ўзини асраб қолди. Ва ниҳоят, 30-партиянинг 28-юриши америкалик буюк шахматчи учун жуда омадли бўлди. Айнан шу юришдан сўнг Спасский ушбу партияда мағлуб бўлганлигини тан олгач, умумий баҳсга ҳам якун ясалди. Қўнун натижа!

Беш миллион доллардан иборат саврининг тақдирини Фишернинг қаддини ростлаб олиши ва келгусидаги режаларини амалга оширишда муҳим моддий тирговчи бўлиши аниқ. Хўш, режалар нечук экан деб сўрасиз. Амалло у 16 ёшли қиз Юдит Полтар билан куч синашмоқчи. Ажабланманг, Венгрияда у опа-сингил: Нюжа, Софья ва Юдит Полтарлар яшайди. Учини ҳам ҳалқаро гротмейстер. Тағин аёллар ўртасида эмас, эриклар орасида. Улардан иборат Венгрия терма командаси 1988 йили Грецияда ўтказилган жаҳон олимпиадаси голийи бўлганлигининг шахсан гувоҳиман. Улар шу йил ёзда Филиппиндаги наватдаги олимпиадада ҳам голийи чиқидил. Бундан ўн йилча муқаддам жаҳон экс-чемпиони Михаил Таль: ўн ёшли Нюжа кўп ўтмай атоқли эрикл гротмейстерларини ҳам бармоқ тишлашга мажбур этса ажабмас, деб каромат қилганди. Ўта қобилиятии опасингиллар дастлабки сабоқини касби педагог-психолог оталаридан олган. Улар эришган ютуқларни санаб адоғига етиш қийин. Уларнинг ҳам энг истеъдодлиси Юдит бўлиб қолди. У аёллар билан ўйнашни унчалик хуш кўрмайди. Чамаси маҳорат даражаси шунинг таъноси эди. Унинг айни чоқдаги рейтинг кўрсаткичи Боре Спасскийдан баландроқ эканлигининг ўзи кўп нарсалардан даркор. Бордию бу лиски ноёб сиймо ўртасидаги баҳс амалга ошса, бамисоли «Минг бир кеча» ортаклариди ҳақиқат излари яширинганлигининг гувоҳи бўламиз.

Кейин Фишер хидистонлик машҳур ёш гротмейстер В. Анад билан куч синашмоқчи. Хуллас, у нисмаларга қодир эканлигини тасдиқдан ўтказгач, чамаси, оқибат натижа расмий жаҳон чемпиони Г. Каспаровни ҳам баҳсга чорлаш ниятида тер тўкаётган қўринади. Бундан шахмату шахматчилар ютади, албатта. Фишер эса унга нисбатан «собик» сўзини ишлатадиганларни ёқтирмайди, илло расмий беллашуви ҳеч кимга бой бермаган.

Мамажон МУҲИДДИНОВ,
ҳалқаро ҳакам.

ТИЖОРAT ЖАБРАРАРИ ВА ЭЪЛОМАЛAR

МАБОДО АИРИМ КЎЗ ХАСТАНИКЛАРИГА ЧАЛИНГАН БЎЛАНГИЗ

шошилинг. Сизда республикадан четга чиқмаган ҳолда бутун жаҳонга машҳур офтальмолог Святослав Фёдоровнинг юқори малакали мутахассисларидан зарур маслаҳатлар олиш, улар қўлида даволаниш ва энг муҳими, зарур бўлса Фёдоров клиникасида кўз касалликлариниғизга шифо олиш имконияти тугилди.
Тошкентдаги телефон: 78-75-58.

Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги

М. Қориеқубов номидаги
Ўзбек Давлат филармонияси

ХАЛҚЛАР ДУСТЛИГИ САРОИДА

13 ноябрь соат 19.00 да
М. Қориеқубов номидаги
Ўзбек Давлат филармониясининг

«ЗАРАФШОН»

АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ
КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар: МУРОДИЛЛО НОРҚУЛОВ,
МУЯССАРХОН ҚОСИМОВА, РУСТАМ АБДУЛЛАЕВ,
ДИЛРОМ ШУҚУРЖОНОВА, ЭЛМИРА НОРБОВА.

Ансамблнинг бадний раҳбари — Ўзбекистон халқ артисти Аҳмаджон ШУҚУРОВ.

Чипталар Халқлар Дўстлиги саройи кассаларида ҳамда метро бекатларида сотилмоқда.

Жамоа бўлиб келиш учун • буюртмалар қабул қилинади.

Телефонлар: 33-73-10, 33-37-69.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти

Хорижий (инглиз, немис, француз) тилларни
ва араб алифбосидаги ўзбек ёзувини ўргатуви
ПУЛЛИ ҚУРСЛАРГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аризлар 15 декабргача қабул қилинади. Машгулотлар 1 январдан бошланади.

Қурсларга ўрта, олий маълумотлилар, умумтаълим мактабларининг юқори синф ўқувчилари, аспирантлар, тадқиқотчилар, халқ хўжалигининг турли соҳасида ишловчи мутахассислар қабул қилинади.

Шунингдек, институтда чет тиллардаги (инглиз, немис, француз) матларини таржима қилиш бўйича

ПУЛЛИ ХИЗМАТ ҲАМ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН

Институт ўқиш жараёнини юқори малакали ўқитувчилар билан таъминлашни ўз зиммасига олади. Ўқиш муддати тугаши билан тингловчиларга курсни битирганлиги ҳақида гувоҳнома берилади. Ўқиш учун ҳақ нақд пул билан ёки пул ўтказиш йўли билан тўланади. Шундай курсларни ташкилотларнинг аризаларига биноан жойларда ҳам ташкил қилиш мумкин.

Барча қизиқтирувчи масалалар бўйича қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент, Глинка кўчаси, 7-уй. Низомий номидаги педагогика институти, (4-қават, 11-хона, чет тиллар кафедраси). Телефонлар: 54-63-11, 55-47-84, 55-49-31.

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

Ичимлик суви истеъмол қилувчилар эътиборига шунинг маълум қиладики, энергия манбалари, электр қуввати ва бошқа материаллар ҳамда хизматларнинг нархлари ва тарифлари ошганлиги муносабати билан 19 октябрдан бошлаб сувқувур сувига ва шаҳар канализация хизматига қуйидагича (шартномавий) тарифлар белгиланди:

1 куб метр суви учун	сувқувур	қўшимча қиймат солиғи билан бирга
бюджет ташкилотлари — 2 сўм		2 сўм 60 тиيين
гуруҳий суиқувур — 0,5 сўм		65 тиيين
хўжалик ҳисобидаги коммунал-маиший корхоналар — 3 сўм		3 сўм 90 тиيين
саноат, транспорт, қурилиш ва ҳоказолар — 6 сўм		7 сўм 80 тиيين
1 куб метр оқизиб юбориладиган суиқлик учун		қўшича қиймат солиғи билан бирга
бюджет ташкилотлари — 1 сўм 20 тиيين		1 сўм 56 тиيين
хўжалик ҳисобидаги коммунал-маиший корхоналар — 2 сўм		2 сўм 50 тиيين
саноат, транспорт, қурилиш ва ҳоказолар — 4 сўм		5 сўм 20 тиيين
Маълумотлар олиш учун телефонлар:		56-61-25, 56-61-60.

* Кўрик — танлов якунланди АТОҚЛИ ХОНАНДА ИЗИДАН

КУНИ кеча Халқлар Дўстлиги саройида ёш ватандошларнинг халқаро анжумани доирасида Ботир Зокиров хотирасига бағишланган республика ёш эстрада хонандалари кўрикнинг якунловчи қисми бўлди. Ёш хонандалар учун якунловчи қисм энг масъулияти ва фойдали ўтди. Тўққиз хонанда ўз истеъдод ва меҳнати самарасини минглаб муҳлислар, миллионлаб она юртига таъриф буюрган юз нафар ёш ватандошларимизга олдида кўрсатиш учун бор маҳоратларини аниқлаш билан кечани Хонанда Қобул Аҳмадвалиев «Эй кўнгли» ашулси билан кечани очиб берди. Концерт дастурини «Ялла» вокал чоғу ансамблининг солисти Жавлон Тўхтаев ва телевидение суҳбодчи Раҳматулла Мирзаевлар олиб борадилар. Кўрик қўшиқлари орасида сахнага «Касолат», «Қизилчи» танловларининг ишондорлари Обид Асомов, Хомийбой Тожибоев, Болтабой Тошметов, Достон Убайдуллоев, Мухриддин Холиков, «Ялла» вокал-чоғу гуруҳи, пойтахтдаги «Оро» номли болалар ашула ва ракс дасталари чиқиб даврга фойз киритдилар. Танлов ҳайратининг узоқ давом этган баҳсидан сўнг биринчи ўрин «Гунаҳ» ва «Эй, сабон» ашулаларини ижро этган хонанда Қобул Иброҳимовга насиб этди. Иккинчи ўринни маҳоратда бир-бирларидан қилишмайдиган хонандалар Мухаббат Гофурова ва Анавар Ғаниевлар «Бўлиб олдилар». Кечга ўзининг бадний салоҳияти ва ширали овози билан фойз киритган «Шофайз» гуруҳига учинчи ўрин насиб этди.

Якунловчи кўрикнинг расмий қисми бошланг, савриндорларга сазалар ва дипломлар бериш бошланганди Ўзбекистон халқ артисти Фаррух Зокиров сўзга чиқиб шундай деди: — Фақат санъаткорлар учунмас, мен учун ҳам бугунги дамлар ҳаёотнинг сийқидилдан таъбирлейман. Концерт жуда юқори савияда бўлиб ўтди. Ашулаларнинг теган бадний мазмунини, мусиқасининг мукамаллигини, замонавий мусиқа асбобларидан оқилона фойдаланиш ва энг рақамли хонандаларнинг ижодий изланишлари миллий эстрада санъатининг ривожланиш йўлида эканлигидан далолат беради.

Санъат дилларини, халқларни қуватиради, инноклини тарбиялайди. Замонавий эстрада санъатининг ривожланиш йўлида экан, миллий санъатининг бу йўналишининг шаклланишга катта хисса қўшган атоқли ва номли дунёга танилган Ботир Зокиров хотирасига бағишлаб ўтказилган республика ёш эстрада хонандалари кўрикнинг голлилари ва якунловчи қисм иштирокчиларини катта муваффақият билан муборакбод этиб ижодларига катта зафарлар тилаймиз.

Санд 4313.

Санкт-Петербург, Анничков саройининг сарҳашам залларидаги балга Россия халқ артисти Эдита Пехя ўзининг узоқ-яқин ёр-дўстларини йилди. Гап шундаки, ушбу кун Пехя ижодий фаолиятига 35 йил тўлганлиги байрамона нишонланди.

СУРАТДА: Эдита Пехя бал пайтида.

Машҳур Фаберженнинг заргарлик фирмасига асос солингани ҳам 150 йил тўлди. Шу муносабат билан Москва Кремлининг музейларида тантаналар ўтказилмоқда.

СУРАТДА: қийматбаҳо пехса тухумлари.

В. Велижанин (РАТА—ТАСС) сурати.

Мухаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаити ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:
700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва яқшанбадан таъқари ҳар кун уzbek тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-53-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилгини учун жавобгарлик уларини берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаатчилиги концернининг босмахонаси.